

KAMU GÖREVLİLERİNİN
YENİ ANAYASADAN
BEKLENTİLERİ ARAŞTIRMASI

BASIN METNİ VE YÖNETİCİ ÖZETİ

11 EYLÜL 2021

KAMU GÖREVLİLERİNİN
YENİ ANAYASADAN
BEKLENTİLERİ ARAŞTIRMASI

BASIN METNİ

Saygıdeğer katılımcılar, değerli basın mensupları,

Cumhurbaşkanımız tarafından deklare edilen “Sivil Anayasa” hedefi ve bu hedefe ilişkin farklı toplumsal kesimlere, siyasi partilere ve sivil toplum örgütlerine yönelik katkı yapma daveti; birçok kişi ve kurumda olduğu gibi Memur-Sen tarafından da bir imkân ve sorumluluk olarak değerlendirilmiştir.

Özgürlüklere, sivil siyasete, millet iradesine, sivilleşmeye dair bütün süreçlerde duruma ve konuya göre Memur-Sen öncü ve paydaş kimliği ile sorumluluk almış, fikir üretmiş, tavır geliştirmiş, katkı ve katılım sağlamıştır.

Türkiye’nin vesayetle, darbelerle, çağdışı dayatmalarla mücadelesinde bütün kritik eşiklerde sorumluluk alan, yön değiştirici ve karar üretici mekanizmalara etki eden, milletin ve medeniyetin temel değerlerinden hareket ederek yeni bir paradigmanın üretilmesine katkı veren çalışmalarıyla Memur-Sen, kendi mecrasından da öte toplumun hemen bütününü kapsayan süreç ve sonuçlar üretmeyi başarmıştır.

Memur-Sen yakın tarihimizde girişilen sivil anayasa kapsamlı bütün çalışmalarda ve tartışmalarda raporları, araştırmaları, kongre ve sempozyumlarıyla yerini güçlü bir şekilde almıştır.

Bugün de tarihin ve milletin yüklediği misyonun gereğini yerine getirmek için harekete geçmiş bulunmaktayız. Vesayet-darbe kaynaklı düzenden, kavramlardan, uygulamalardan, teamül ve saiklerden bütünüyle kurtulmayı amaçlayan sivil ve Türkiye’nin tarihsel konumuna ve büyüklüğüne uygun bir Anayasanın mümkün, gerekli ve ertelenemez olduğuna inanıyoruz. Bu inançla Cumhurbaşkanımızın ortaya koyduğu “Sivil Anayasa” hedefine dair birikimimizi harekete geçirmek, sorumluluk sahası, süreci ve sonucu üretmek için çalışıyoruz.

Evet, yıllardır söylüyoruz, Türkiye’nin yeni, sivil bir anayasaya ivedilikle ihtiyacı vardır. Bu anayasa 12 Eylül darbe anayasasının yenilenmiş hali değil; baştan itibaren milletin iradesine yaslanan, ülkenin bugün geldiği yere uygun, ülkenin ve milletin önünü

açacak yepyeni bir anayasa olmalıdır. Bize göre bu noktada sivil toplumun kararlılığı, katkısı, baskısı, teklifi son derece belirleyicidir.

Türkiye'nin en büyük kitleye sahip kamu görevlileri sendikaları konfederasyonu olarak, sayısı dört milyona yaklaşan kamu görevlileri kitlesinin yeni ve sivil bir anayasadan beklentilerini siyaset kurumuyla, anayasayı yapacak iradeyle buluşturmak amacıyla hazırladığımız raporu sizlerle paylaşıyoruz.

Sivil Anayasa Araştırması, Türkiye genelinde Memur-Sen üyesi olan toplam 5586 kişiyle, kamu görevlilerinin temel sorunlarının yer aldığı sorulardan oluşan ve online olarak gerçekleştirilen ankete dayanılarak hazırlanmıştır.

Bu çerçevede araştırma sonuçlarına bakıldığında öne çıkan hususlar aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- » Kamu görevlileri sivil, demokratik ve özgürlükçü bir anayasaya yüzde 88,3 oranında destek vermektedirler.
- » Kamu görevlilerinin yüzde 86,4'ü, düşünce, vicdan ve din özgürlüğünün teminat altına alınmasını istemektedir.
- » Kamu görevlilerinin yüzde 86,9'u örgütlenme haklarının teminata alınması gerektiğini düşünmektedir.

- » Toplu sözleşmenin kapsamının daraltılmasına kamu görevlilerinin yüzde 91,6'sı itiraz etmektedir.
- » Kamu Görevlileri Hakem Heyetinin âdil karar verebilecek hüviyete kavuşturulmasını kamu görevlileri yüzde 89,9 ile desteklemektedir.
- » Kamu görevlilerinin yüzde 80,5'i grev yasağına karşıdır ve grev hakkının bulunmayışının hak kayıplarına neden olduğu görüşündedir.
- » Kamu görevlileri yüzde 88,7 oranında kamu hizmetlerinin nesnel, adil ve tarafsız yürütülmesi için iş güvencesini gerekli görmektedir. İş güvencesinin statü hukukuna uymayan davranışlarla zedelendiğini düşünen kamu görevlilerinin oranı yüzde 84'tür.
- » Kamu görevlileri, kadrolu istihdam dışındaki modellerin uygulanmasına yüzde 79,2 oranında itiraz etmektedir. Bu yüksek oran iş güvencesi ve onun teminatı olan statü hukukunun kamu görevlisi için ne kadar önemli olduğunun, adeta kırmızı çizgi olarak görüldüğünün işareti, iş güvencesini ve statü hukukunu örseleyen her türlü uygulama ve modelden kaçınılması gerektiğinin de en bariz göstergesidir.
- » Çalışma koşulları ve ücretin insan onuruna yaraşır ölçüde olması katılımcıların yüzde 94,1'i

tarafından bir temel hak sayılmıştır ve katılımcılar çalışma ortamı ve ücret oranının insan onuruna yaraşır düzeyde olması gerektiği düşüncesindedir.

- » Kamu görevlileri iş ve aile hayatının birbirini destekleyici olması gerektiğini, her iki alanda sağlanacak uyumun aile hayatını koruyacağını vurgulamışlardır. Kamu görevlilerinin yüzde 93'ü düşük ücretin iş – aile hayatı uyumu için bir tehdit oluşturduğu görüşündedir. Mevcut ifadeler kamu görevlilerinin temel kaygılarının iş güvencesi, ücret ve uyum olduğunu göstermektedir.
- » Kamu görevlileri, yüzde 91,7 oranla, kamu hizmetlerinde kayırmacılık ve mobbing uygulamalarının, ehliyet-liyakat ilkesinin uygulanmamasının ayrımcılığa neden olduğu görüşündedir ve bu duruma karşı yüzde 92,9 oranla genel olarak her türlü ayrımcılığın önlenmesine dair anayasal tedbirlerin alınması fikrini desteklemektedir.
- » Katılımcılar ayrıca hak arama konusunda dinlenmeyi ve hak arama yollarının sayılarının arttırılarak (yüzde 92,6) hak arama özgürlüğünün güvence altına alınmasını (yüzde 92,7) talep etmekteledir.

Ortaya çıkan bu tablo, kamu görevlilerinin hak ve özgürlükleri konusunda gördükleri temel sorun ve eksiklikleri ortaya koymaktadır. Bu noktada ortaya

çıkan talep; bu konularda özgürlükçü bir yorumla anayasal teminatların oluşturulmasıdır.

Kamu görevlileri bu ülkenin entelektüel birikimi, devlette devamlılığı mümkün kılan hafızayı oluşturmaktadır. Kamu görevlilerinin hak ve özgürlüklerinin evrensel standartlara kavuşturulması Türkiye açısından hizmette kaliteyi ve verimi artıran bir çarpan etkisi anlamına gelmektedir.

Araştırmanın sonuçları kamu görevlilerinin hak ve özgürlüklerinin eksiksiz tanınması; çeşitli kısıt ve yasakların kaldırılması; ücret, iş ve memur güvencesi, iş-aile hayatı uyumu, kılık kıyafet ve benzeri birçok konunun daha sivil bir bakışla ele alınarak düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir. Cunta rejimlerinde hazırlanmış anayasaların ürettiği mevzuat sistemi, bürokratik yapı ve kültür sürdüğü müddetçe temel hak ve hürriyetler konusundaki iyileşmeler ancak uzun yıllara sâri olarak ağır aksak bir şekilde gerçekleşecek ve sonuçta elimizde kırk yamalı bohça görünümünde bir haklar manzumesi kalacaktır.

Her şeyden önce bu konuda sivil ve özgürlükçü topyekun bir bakışa ihtiyaç vardır. Hukuk devleti prensiplerine uygun, insan haklarını esas alan, evrensel standartlarda bir anayasa Türkiye için elzemdir. Mevcut anayasadan ve arkasındaki vesayetçi ideolojik kültür ve zihniyetten arı bir yeni anayasanın yapılması konusunda Türkiye'de tüm kesimler ittifak içindedir. Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip

Erdoğan'ın başlattığı yeni anayasa çalışmaları ve bu çalışmalara katkı verme daveti son derece önemli, kıymetli ve gereklidir. Geç kalınmış bu adımın bir an önce tamamlanması, anayasa çalışmaları için istişarelere katkı sunulması en az sivil anayasa yapma beyanı ve iradesi kadar ve hatta daha fazla önemlidir. Türkiye'nin entelektüel birikimi ve erdemliler hareketi olarak Memur-Sen ve bağlı sendikalarımız olarak aldığımız bu inisiyatifle kamu görevlilerinin bakış açısı ve beklentilerini yeni anayasa istişarelerine bir

katkı olarak sunmaktayız. Bu katkının yeni ve sivil anayasa çalışmalarında çok önemli bir boşluğu dolduracağına, çalışmalara olumlu etki edeceğine inanımız tamdır. Bu vesileyle bu araştırmanın ortaya çıkmasında emeği geçen Memur-Sen Akademisi ve Ebsam ile Genar Araştırma başta olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyor, çalışmalarınızın hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Ali YALÇIN

Memur-Sen Genel Başkanı

KAMU GÖREVLİLERİNİN
YENİ ANAYASADAN
BEKLENTİLERİ ARAŞTIRMASI

YÖNETİCİ ÖZETİ

MEMUR-SEN
Akademi

Temel Hak ve Özgürlükler

Temel hak ve özgürlüklere dair ifadeler ve bu ifadelere katılım durumları

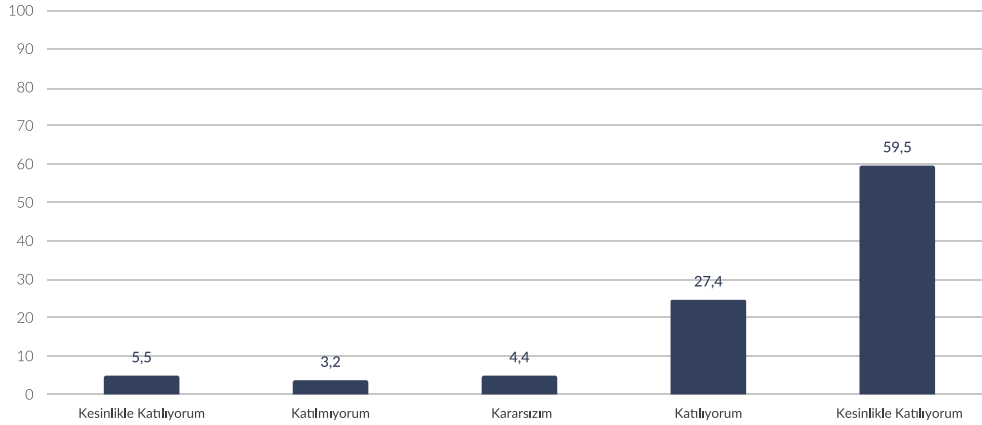
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kasınlıkla Katılıyorum	Toplam	Ortalama
Mevcut anayasa yerine toplumsal katılımı; insan onuru ve temel hakların ruhunu oluşturduğu sivil, demokratik, çoğulcu ve özgürlükçü bir anayasa yapılmalıdır.	6,6	1,9	3,2	21,9	66,4	100,0	4,40
Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması, normlar hiyerarşisi içinde keyfi yorumlamaya karşı katı kurallara bağlanmalı; düşünce, vicdan ve din özgürlüğü en özgürlükçü yorumlarla teminat altına alınmalıdır.	6,4	3,6	3,6	25,3	61,1	100,0	4,31

“Mevcut anayasa yerine toplumsal katılımı; insan onuru ve temel hakların ruhunu oluşturduğu sivil, demokratik, çoğulcu ve özgürlükçü bir anayasa yapılmalıdır” ifadesine yönelik ortalama puan ise 4,40’tır. Katılımcıların %88.3’ü bu önermeye katılmakta; sivil, demokratik ve özgürlükçü bir anayasaya yüksek oranda destek vermektedirler.

“Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması, normlar hiyerarşisi içinde keyfi yorumlamaya karşı katı kurallara bağlanmalı; düşünce, vicdan ve din özgürlüğü en özgürlükçü yorumlarla teminat altına alınmalıdır” ifadesine ankete katılan kamu görevlilerinin %86.4’ü katılmaktadır ve ortalama puan 4,31’dir.

Örgütlenme Özgürlüğü

Örgütlenme özgürlüğüne dair ifadelere katılım durumu dağılımı
(Genel Ortalama: 4,32 Puan)

Araştırmaya katılanların %86,9'u "Bütün kamu görevlileri ve emeklileri sendika kurma ve üye olma hakkına sahip olmalı; kamu görevlilerinin örgütlenme özgürlüğü kısıt ve sınırlama içermeksizin anayasal teminat altına alınmalı" önermesine katılmaktadır. Bu yüksek oranın işaret ettiği örgütlenme özgürlüğüne ilişkin kısıtlamaların yeni anayasada çözülmesi yönünde güçlü bir beklenti ve iradeyi ortaya koymaktadır.

Toplu Sözleşme Hakkı

Toplu sözleşme hakkına dair ifadeler ve bu ifadelere katılım durumları

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kasınlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama
Toplu sözleşmenin kapsamı kısıtlanmamalı, memurları ve emeklileri ilgilendiren her konuyu içermelidir.	4,9	1,4	2,1	24,1	67,5	100,0	4,48
Kamu Görevlileri Hakem Heyetinin kamu işverenden bağımsız, adil karar verebilecek bir hüviyete kavuşturulması toplu pazarlık hakkı için olmazsa olmazdır.	4,7	1,6	3,8	23,8	66,1	100,0	4,45
"Yetkisiz sendikaların masada yer alması" ve "dayanışma aidatının olmaması" gibi hususlar toplu pazarlık sırasında tarafların eşitliği ilkesini memurların aleyhine bozmaktadır.	7,0	7,0	16,1	27,4	42,4	100,0	3,91

"Toplu sözleşmenin kapsamı kısıtlanmamalı, memurları ve emeklileri ilgilendiren her konuyu içermelidir" ifadesine yönelik katılım oranı %91,6'dır. "Kamu Görevlileri Hakem Heyetinin kamu işverenden bağımsız, adil karar verebilecek bir hüviyete kavuşturulması toplu pazarlık hakkı için olmazsa olmazdır" önermesini destekleme oranı %89,9'dur. "Yetkisiz sendikaların masada yer alması ve dayanışma aidatının olmaması gibi hususlar toplu pazarlık sırasında tarafların eşitliği ilkesini memurların aleyhine bozmaktadır" ifadesine destek oranı %69.8'dir.

Bu yüksek oranlar, toplu sözleşme sistematığının kamu görevleri tarafından sorunlu görüldüğünü göstermekte, bu sistematığın sorunlu taraflarının anayasada özgürlükçü ve adil bir çözüme kavuşturulmasını talebini göstermektedir.

Siyaset ve Grev Hakkı

Siyaset ve grev hakkına dair ifadeler ve bu ifadelere katılım durumları

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama
Kamu görevlileri sendikacılığında grev hakkının bulunmaması toplu pazarlık hakkını zedelemekte, hak kayıpları yaşanmasına neden olmaktadır.	5,1	5,5	9,0	29,8	50,7	100,0	4,16
Kamu görevlilerinin siyasi partilere üye olması demokratik bir haktır, bu hakkın kullanımı demokratik katılımı genişletir ve siyaset kurumunu güçlendirir.	16,0	13,3	13,6	21,3	35,8	100,0	3,47

“Kamu görevlileri sendikacılığında grev hakkının bulunmaması toplu pazarlık hakkını zedelemekte, hak kayıpları yaşanmasına neden olmaktadır” ifadesine destek oranı %80,5’tir. Toplu sözleşmede kamu görevlilerinin elini güçlendiren, toplu sözleşme dışında da bir çok hak ve özgürlük sorununun giderilmesine demokratik bir yöntem olan grev hakkının tanınması konusuna güçlü bir talep olduğu görülmektedir.

Ankete katılan kamu görevlilerinin %57,1’i “Kamu görevlilerinin siyasi partilere üye olması demokratik bir haktır, bu hakkın kullanımı demokratik katılımı genişletir ve siyaset kurumunu güçlendirir” önermesini desteklemektedir.

Statü Hukuku ve İş Güvencesi

Statü hukuku ve iş güvencesine dair ifadeler ve bu ifadelere katılım durumları

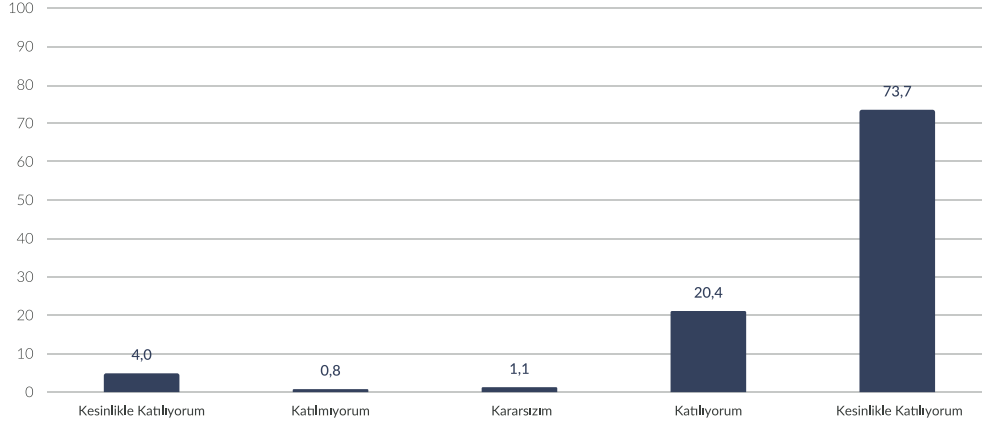
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama
Kamu hizmetlerinin nesnel, tarafsız ve adil biçimde yürütülmesi iş güvencesiyle mümkündür.	4,6	2,9	3,8	32,4	56,3	100,0	4,33
İş güvencesi esnek, sözleşmeli, ücretli, vekil, fahri istihdam gibi statü hukukuna uymayan uygulamalarla zedelenmektedir.	4,3	4,7	7,0	33,7	50,3	100,0	4,21
Kamu görevlilerinde statü hukukunun gereği olarak kadrolu istihdam dışındaki modeller (istisnalar dışında) uygulanmamalıdır.	4,5	4,4	11,9	32,7	46,5	100,0	4,12
İş güvencesi ve grev hakkı birbiriyle çelişen iki durum değildir.	4,4	4,4	11,0	35,9	44,3	100,0	4,11

“Kamu hizmetlerinin nesnel, tarafsız ve adil biçimde yürütülmesi iş güvencesiyle mümkündür” ifadesine katılanların oranı %88,7’dir. “İş güvencesi esnek, sözleşmeli, ücretli, vekil, fahri istihdam gibi statü hukukuna uymayan uygulamalarla zedelenmektedir” önermesine verilen destek %84’dür. “Kamu görevlilerinde statü hukukunun gereği olarak kadrolu istihdam dışındaki modeller (istisnalar dışında) uygulanmamalıdır” önermesi %79,2 oranında destek almaktadır. “İş güvencesi ve grev hakkı birbiriyle çelişen iki durum değildir uygulanmamalıdır” ifadesinin destek oranı %80,2’dir.

Bu yüksek destek oranları iş güvencesi ve onun teminatı olan statü hukukunun kamu görevlisi için ne kadar önemli olduğunun, adeta kırmızıçizgi olarak görüldüğünün işareti, iş güvencesini ve statü hukukunu örseleyen her türlü uygulama ve modelden kaçınılması gerektiğinin de en bariz göstergesidir.

Çalışma/İnsan Onuruna Yaraşır İş ve Ücret

Çalışma/insan onuruna yaraşır iş ve ücrete dair ifadere katılım durumu dağılımı
(Genel Ortalama: 4,59 Puan)

“Çalışma koşulları ve ortamı ile ücretin insan onuruna yaraşır ölçülerde olması temel insan hakkıdır” ifadesinin destek oranı %94,1’dir. Ücret konusu emekçinin en önemli meselesidir. İnsana yaraşır bir ücret ve çalışma koşul ve ortamı emekçi için olmazsa olmazdır. %94,1 gibi çok yüksek bir destek oranı da bunu açıkça ortaya koymaktadır.

İş-Aile Hayatı Uyumu ve Aile Bütünlüğü

İş-aile hayatı uyumu ve aile bütünlüğü dair ifadeler ve bu ifadelere katılım durumları

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kasınlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama
İş-aile hayatı uyumu ailenin korunması açısından hayatidir ve bütün uygulama ve düzenlemelerde ailenin gözetilmesi anayasal teminat altına alınmalıdır.	4,1	0,9	1,7	22,4	70,9	100,0	4,55
İnsan onuruna yaraşır müreffeh bir hayatı sürdürmeye uygun olmayan ücret, iş-aile hayatı uyumu ve aile bütünlüğü açısından ciddi bir tehdittir.	3,7	1,2	2,1	27,2	65,8	100,0	4,50
İstihdam modeli, bütün boyutlarıyla aile bütünlüğüne zarar vermeyecek şekilde planlanmalıdır.	3,8	1,3	1,8	28,8	64,3	100,0	4,48

“İş-aile hayatı uyumu ailenin korunması açısından hayatidir ve bütün uygulama ve düzenlemelerde ailenin gözetilmesi anayasal teminat altına alınmalıdır” önermesine destek oranı %93,3’tür. “İnsan onuruna yaraşır müreffeh bir hayatı sürdürmeye uygun olmayan ücret, iş-aile hayatı uyumu ve aile bütünlüğü açısından ciddi bir tehdittir” önermesine destek oranı %93’tür. “İstihdam modeli, bütün boyutlarıyla aile bütünlüğüne zarar vermeyecek şekilde planlanmalıdır” önermesine destek oranı %93,1’dir.

Aile bütünlüğü ile ailenin geleceği açısından son derece önemli olan iş-aile hayatı uyumu ve çalışma hayatında ailenin odağa alınması konusunda ankete katılan kamu görevlilerinin üç soru için ortalama katılma oranı %93.1 gibi çok yüksek bir orandır. Bu konuda bütün kamu görevlilerinde tam bir ortaklaşma olduğu görülmektedir. Bu oran, meselenin kamu görevlileri açısından ne kadar önemli olduğunun göstergesidir.

Ayrımcılık

Ayrımcılığa dair ifadeler ve bu ifadelere katılım durumları

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama
İrk, renk, cinsiyet, yaş, medeni hal, engellilik, din, inanç, siyasi görüş ve sendikalılığa dayalı ayrımcılığı önleyecek daha güçlü anayasal tedbirler alınmalıdır.	3,9	1,1	2,0	24,9	68,0	100,0	4,52
Kamu hizmeti sunumunda kayırmacılık ve mobbing uygulanması ile ehliyet-liyakat ilkesinin uygulanmaması ayrımcılığa neden olmaktadır.	4,0	1,3	3,0	25,7	66,0	100,0	4,49
Kamuda, zorunlu meslek kıyafetleri dışında, kılık kıyafet serbest olmalıdır.	7,1	7,2	5,3	22,6	57,7	100,0	4,17

“İrk, renk, cinsiyet, yaş, medeni hal, engellilik, din, inanç, siyasi görüş ve sendikalılığa dayalı ayrımcılığı önleyecek daha güçlü anayasal tedbirler alınmalıdır” ifadesine %92,9 oranında destek verilmiştir. “Kamu hizmeti sunumunda kayırmacılık ve mobbing uygulanması ile ehliyet-liyakat ilkesinin uygulanmaması ayrımcılığa neden olmaktadır” ifadesine destek oranı %91,7’dir. Araştırmaya katılanların %80,3’ü “Kamuda, zorunlu meslek kıyafetleri dışında, kılık kıyafet serbest olmalıdır” ifadesini desteklemektedir.

Bu yüksek oranlar, kamu görevlilerinin her türlü ayrımcılığa, yasakçı anlayışa, özgürlükleri kısıtlayan dayatmalara, haksızlıklara neden olan ve çalışma barışını bozan kayırmacılık ve mobbing gibi uygulamalara karşı bilinç düzeyi bir kitlenin varlığını işaret etmekte, özgürlük alanlarına zarar verici ve haksızlık üretici politika ve uygulamalar karşısında bir itirazı ifade etmektedir.

Hak Arama Özgürlüğü ve İyi Yönetilme

Hak arama özgürlüğü ve iyi yönetilmeye dair ifadeler ve bu ifadelere katılım durumları

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kasınlikle Katılıyorum	Toplam	Ortalama
Karar süreçlerinde dinlenilme hakkı, gerekçeli karar hakkı, idarenin tarafsızlığı ilkesi gibi idari usul ve kurallar anayasal teminata kavuşturulmalıdır.	3,8	0,9	2,6	31,1	61,6	100,0	4,46
Hak arama özgürlüğünü güvenceye almak için hak arama yollarının sayısını artırmak, ulaşılmasını kolaylaştırmak ve hakkın pratikte hayata geçmesini sağlayacak tedbirleri almak gerekmektedir.	3,5	1,6	2,4	34,9	57,7	100,0	4,42

“Karar süreçlerinde dinlenilme hakkı, gerekçeli karar hakkı, idarenin tarafsızlığı ilkesi gibi idari usul ve kurallar anayasal teminata kavuşturulmalıdır” ifadesine katılanların oranı %92,7’dir.

“Hak arama özgürlüğünü güvenceye almak için hak arama yollarının sayısını artırmak, ulaşılmasını kolaylaştırmak ve hakkın pratikte hayata geçmesini sağlayacak tedbirleri almak gerekmektedir” ifadesine katılanların oranı %92,6’dır.

Sonuç ve Öneriler

Ortaya çıkan bu tablo, kamu görevlilerinin hak ve özgürlükleri konusunda gördükleri temel sorun ve eksiklikleri ortaya koymaktadır. Bu noktada ortaya çıkan talep; bu konWularda özgürlükçü bir yorumla anayasal teminatların oluşturulmasıdır.

Kamu görevlileri bu ülkenin entelektüel birikimi, devlette devamlılığı mümkün kılan hafızayı oluşturmaktadır. Kamu görevlilerinin hak ve özgürlüklerinin evrensel standartlara kavuşturulması Türkiye açısından hizmette kaliteyi ve verimi artıran bir çarpan etkisi anlamına gelmektedir.

Araştırmanın sonuçları kamu görevlilerinin hak ve özgürlüklerinin eksiksiz tanınması; çeşitli kısıt ve yasakların kaldırılması; ücret, iş ve memur güvencesi, iş-aile hayatı uyumu, kılık kıyafet ve benzeri birçok konunun daha sivil bir bakışla ele alınarak düzenlenmesi gerektiğini göstermektedir. Cunta rejimlerince hazırlanmış anayasaların ürettiği mevzuat sistemi, bürokratik yapı ve kültür sürdüğü müddetçe temel hak ve hürriyetler konusundaki iyileşmeler ancak

uzun yıllara sâri olarak ağır aksak bir şekilde gerçekleşecek ve sonuçta elimizde kırk yamalı bohça görünümünde bir haklar manzumesi kalacaktır.

Her şeyden önce bu konuda sivil ve özgürlükçü topyekun bir bakışa ihtiyaç vardır. Hukuk devleti prensiplerine uygun, insan haklarını esas alan, evrensel standartlarda bir anayasa Türkiye için elzemdir. Mevcut anayasadan ve arkasındaki vesayetçi ideolojik kültür ve zihniyetten arı bir yeni anayasanın yapılması konusunda Türkiye’de tüm kesimler ittifak içindedir. Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın başlattığı yeni anayasa çalışmaları ve bu çalışmalara katkı verme daveti son derece önemli, kıymetli ve gereklidir. Geç kalınmış bu adımın bir an önce tamamlanması, anayasa çalışmaları için istişarelere katkı sunulması en az sivil anayasa yapma beyanı ve iradesi kadar ve hatta daha fazla önemlidir.

Kamu görevlilerinin yeni anayasadan beklentileri ve talepleri şunlardır:

- Yeni anayasa sivil, demokratik ve özgürlükçü bir yapıda olmalıdır.
- Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması, normlar hiyerarşisi içinde keyfi yorumlamaya karşı katı kurallara bağlanmalıdır.
- Düşünce, vicdan ve din özgürlüğü en özgürlükçü yorumlarla teminat altına alınmalıdır.
- Kamu görevlilerinin örgütlenme özgürlüğü kısıt ve sınırlama içermeksizin anayasal teminat altına alınmalıdır.
- Bütün kamu görevlileri ve emeklileri sendika kurma ve üye olma hakkına sahip olmalıdır.
- Toplu sözleşmenin kapsamı kısıtlanmamalı, memurları ve emeklileri ilgilendiren her konuyu içermelidir.
- Kamu Görevlileri Hakem Heyeti kamu işvereninden bağımsız, adil karar verebilecek bir hüviyete kavuşturulmalıdır.
- Kamu görevlileri sendikacılığında toplu pazarlık hakkını zedeleyen, hak kayıpları yaşanmasına neden olan grev yasağı kaldırılmalı, grev hakkı tanınmalıdır.
- Demokratik bir hak olan kamu görevlilerinin siyasi partilere üye olmasının önü açılmalı, siyaset yasağı kaldırılmalıdır.
- Kamu hizmetlerinin nesnel, tarafsız ve adil biçimde yürütülmesini sağlayan iş güvencesi teminat altına alınmalıdır.
- İş güvencesi esnek, sözleşmeli, ücretli, vekil, fahri istihdam gibi statü hukukuna uymayan uygulamalarla zedelenmemelidir.
- Kamu görevlilerinde statü hukukunun gereği olarak kadrolu istihdam dışındaki modeller (istisnalar dışında) uygulanmamalıdır.
- İş güvencesi ve grev hakkı birbiriyle çelişen iki durum olarak görülmemelidir.
- Çalışma koşulları ve ortamı ile ücret insan onuruna yaraşır ölçülerde olmalıdır.
- İş-aile hayatı uyumu ailenin korunması açısından hayatidir ve bütün uygulama ve düzenlemelerde ailenin gözetilmesi anayasal teminat altına alınmalıdır.
- İstihdam modeli, bütün boyutlarıyla aile bütünlüğüne zarar vermeyecek şekilde planlanmalıdır.
- Irk, renk, cinsiyet, yaş, medeni hal, engellilik, din, inanç, siyasi görüş ve sendikacılığa dayalı ayrımcılığı önleyecek daha güçlü anayasal tedbirler alınmalıdır.
- Kamu hizmeti sunumunda kayırmacılık ve mobbinge karşı güçlü tedbirler alınmalıdır.

- Ehliyet-liyakat ilkesinin sağlıklı uygulandığı bir model geliştirilmelidir.
- Kamuda, zorunlu meslek kıyafetleri dışında, kılık kıyafet serbest olmalıdır.
- Karar süreçlerinde dinlenilme hakkı, gerekçeli karar hakkı, idarenin tarafsızlığı ilkesi gibi idari usul ve kurallar anayasal teminata kavuşturulmalıdır.
- Hak arama özgürlüğünü güvenceye almak için hak arama yollarının sayısı artırmalı, bu yollara ulaşılmasını kolaylaştıracak ve hakkın pratikte hayata geçmesini sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

KAMU GÖREVLİLERİNİN YENİ ANAYASADAN BEKLENTİLERİ ARAŞTIRMASI

EYLÜL 2021

+90 312 230 48 98
+90 312 230 09 72-73

MemurSenKonf

www.memursen.org.tr
info@memursen.org.tr

Zübeyde Hanım Mh. Sebze Bahçeleri Cd.
No:86 Altındağ/Ankara

